DOŚ-RG.0003.1.2026.KM Opole, dnia 26 października 2026 roku

Pan Rafał Bartek
Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

Dotyczy: Odpowiedź na interpelację z dnia 12 października 2026 r. w sprawie sytuacji hydrologicznej na obszarze gminy Jemielnica, zmian poziomu wody w Stawie Kościelnym oraz weryfikacji wpływu działalności przemysłowej na lokalne zasoby wodne.

W odpowiedzi na Pańską interpelację z dnia 12 października 2026 r., Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego – opierając się na ustaleniach administracji geologicznej szczebla wojewódzkiego - Geologa Wojewódzkiego i pracowników Referatu Geologii (DOŚ-RG), danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) oraz zasobach Centralnej Bazy Danych Geologicznych (podsystem MIDAS) – przedstawia szczegółowe, formalno-prawne i hydrogeologiczne uwarunkowania dotyczące stanu wód w powiecie strzeleckim i gminie Jemielnica.

W celu zapewnienia pełnej transparentności oraz rzetelności, w pierwszej kolejności należy uściślić faktyczny stan zagospodarowania złóż surowców mineralnych w regionie, który w przestrzeni medialnej bywa przedstawiany w sposób niezgodny ze stanem dokumentacyjnym:

1. **Struktura surowcowa powiatu:** Na terenie powiatu strzeleckiego nie występuje ani jedno eksploatowane złoże kruszyw naturalnych (piasków, żwirów czy pospółek). Udokumentowanych jest ogółem 7 złóż surowców mineralnych, z czego czynną eksploatacją (na podstawie ważnych koncesji) objętych jest 5 złóż. Są to wyłącznie złoża surowców węglanowych (wapieni i margli) dla przemysłu cementowego i wapienniczego oraz kamieni łamanych i blocznych.(kamienie wapienne, dolomitowe, margliste)
2. **Rozkład geograficzny złóż:** Działalność wydobywcza ma charakter wysoce scentralizowany. W gminach Kolonowskie, Zawadzkie, Leśnica i Ujazd, a także w sąsiednich gminach województwa śląskiego (Wielowieś, Toszek) nie występują żadne udokumentowane ani eksploatowane złoża surowców węglanowych. Wspomniane zasoby zlokalizowane są wyłącznie w gminie Izbicko (2 złoża), gminie Strzelce Opolskie (4 złoża, w tym 2 eksploatowane, 1 nieeksploatowane, 1 wyeksploatowane) oraz w gminie Jemielnica (1 złoże).
3. **Analiza bezpośredniego sąsiedztwa gminy Jemielnica:** Na obszarze będącym przedmiotem Pańskiego wystąpienia oraz w strefach bezpośrednio do niego przylegających eksploatacja prowadzona jest na trzech złożach:
   - w gminie Jemielnica: złoże „Centawa” (eksploatowane przez Kamieniarstwo Andrzej Gołąbek).
   - w gminie Strzelce Opolskie: złoże „Szymiszów” (Transkom Białdyga Sp. z o.o.) oraz złoże „Strzelce Opolskie” (Górażdże Cement S.A.)

Z punktu widzenia hydrodynamiki wód podziemnych oraz zatwierdzonych decyzjami Marszałka Województwa Opolskiego dokumentacji hydrogeologicznych, możliwość jakiegokolwiek wpływu drenażu kopalni na sytuację wodną miejscowości Jemielnica i Stawu Kościelnego została wykluczona w odniesieniu do złóż „Centawa" i „Szymiszów", natomiast w odniesieniu do złoża „Strzelce Opolskie" opiera się na nieaktualnych modelach maksymalnych, co wykazują poniższe dowody:

- **Złoże „Centawa":** Obszar eksploatacji wynosi niespełna 2 ha, złoże zlokalizowane jest w odległości ok. 4 km od Jemielnicy i co kluczowe – nie jest odwadniane. Nie generuje zatem leja depresji.
- **Złoże „Szymiszów":** Zlokalizowane jest w znacznej odległości (ok. 10 km) od Jemielnicy. Zgodnie z obliczeniami numerycznymi zatwierdzonymi decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 5 sierpnia 2020 r. (znak: DOŚ.II.7431.8.2020.KM), obecny zasięg leja depresji w kierunku wschodnim wynosi zaledwie ok. 500 m, a prognoza docelowa na rok 2086 określa go na ok.1,6 km.

  Ponadto, geometrycznie, pomiędzy złożem „Szymiszów" a obszarem Jemielnicy położone jest odwadniane złoże „Strzelce Opolskie". Z ogólnych i podstawowych zasad hydrodynamiki wód podziemnych drenaż kopalni w Strzelcach Opolskich stanowi absolutną barierę dla strumienia filtracji podziemnej. Jakikolwiek wpływ odwodnienia kopalni Szymiszów na gminę Jemielnica jest fizycznie i teoretycznie niemożliwy, gdyż potencjalne oddziaływanie jest w całości przejmowane i niwelowane przez drenaż wywołany odwadnianiem kopalni „Strzelce Opolskie"
- **Złoże „Strzelce Opolskie":** W pierwotnej dokumentacji hydrogeologicznej, zatwierdzonej decyzją Marszałka z dnia 26 stycznia 2021 r. (znak: DOŚ.II.7431.03.2021.KM), prognozowana, maksymalna granica leja depresji (przy docelowym odwadnianiu do rzędnej 188,5 m n.p.m.) miała przebiegać na linii Szczepanek – Gąsiorowice, zatem wkraczając częściowo na zachodnie tereny gminy Jemielnica, jednak bez zasięgu dla samej miejscowości Jemielnica. Należy tu stanowczo podkreślić, że model z 2021 r. określał zasięg teoretyczny i maksymalny, obliczany dla najwyższych możliwych dopływów. Obecne, realne dopływy do wyrobiska są niskie ze względu na głęboką, wieloletnią suszę hydrologiczną, przez co rzeczywisty lej depresji jest znacznie mniejszy.

  Na przełomie lat 2024/2025 opracowany został **Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej**, który zatwierdzono decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 22 stycznia 2026 r. (znak: DOŚ-RG.7431.12.2025.KM). Dokument ten dokonał rekapitulacji bogatych danych z wieloletniego monitoringu piezometrycznego wokół kopalni. Na ich podstawie stworzono zaawansowany, wielowarstwowy model numeryczny symulujący zasięgi leja depresji dla poszczególnych poziomów stratygraficznych triasu oraz pstrego piaskowca w horyzontach czasowych **roku 2024 oraz na lata 2032, 2038 oraz 2056.** Wyniki zobrazowane na 15 mapach modelowych jednoznacznie potwierdziły, że **w żadnym wariancie czasowym realny drenaż kopalni nie przekroczy granic z 2021 r., a prognozowane zasięgi fizyczne są i będą znacząco mniejsze, całkowicie wykluczając kontakt hydrodynamiczny z miejscowością Jemielnica**.

W świetle powyższych faktów, administracja geologiczna stoi na kategorycznym stanowisku, że odwadnianie wyrobisk w powiecie strzeleckim nie ma wpływu na sytuację hydrologiczną miejscowości Jemielnica. Główną przyczyną całkowitego wyschnięcia Stawu Kościelnego są postępujące zmiany klimatyczne oraz drastyczna susza hydrogeologiczna, objawiająca się bezprecedensowym obniżeniem zwierciadła wód podziemnych w strukturach krasowych triasu środkowego (GZWP 333) przy jednoczesnym braku infiltracji efektywnej z opadów. Sytuację tę

pogłębia drenaż przypowierzchniowy wywołany dawną techniczną regulacją koryta rzeki Jemielnicy i brakiem urządzeń spowalniających odpływ powierzchniowy.

Poniżej przedstawiam szczegółowe odpowiedzi na pytania sformułowane w interpelacji, uzupełnione o wkłady merytoryczne właściwych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego:

1. **Czy Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego dysponuje oficjalnymi i aktualnymi ekspertyzami hydrogeologicznymi określającymi zasięg oddziaływania kopalń odkrywkowych funkcjonujących na tym terenie i czy analizowano ich ewentualną relację z sytuacją hydrologiczną w gminie Jemielnica**

Na terenie gminy Jemielnica nie funkcjonuje żadna odwadniana kopalnia. Jedyną, najbliżej położoną kopalnią jest odwadniana KW „Strzelce opolskie".

Tak, Urząd Marszałkowski dysponuje najnowszą, oficjalną dokumentacją w postaci dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej Kopalni Wapienia „Strzelce Opolskie", zatwierdzonego decyzją Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 22 stycznia 2026 r. (znak: DOŚRG.7431.12.2025.KM). Dokument ten, oparty na regionalnym modelu numerycznym, poddał bezpośredniej weryfikacji i ocenie relacje hydrodynamiczne pomiędzy odwadnianiem wyrobiska a warunkami wodnymi gminy Jemielnica. Badania te nie wykazały negatywnego ani szkodliwego wpływu leju depresji kopalni na stosunki wodne w rejonie Stawu Kościelnego według stanu wiedzy naukowej i pomiarowej.

2. **Czy podmioty prowadzące działalność wydobywczą w tym rejonie są zobowiązane – na mocy decyzji środowiskowych, koncesji lub pozwoleń wodnoprawnych – do prowadzenia stałego monitoringu wpływu odwadniania na okoliczne wody**

Tak, podmioty te podlegają rygorystycznemu reżimowi monitoringowemu nakładanemu przez odrębne organy administracji państwowej i ochrony środowiska:

- Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana przez Burmistrza Strzelec Opolskich z dnia 31 sierpnia 2020 r. (sygn. GK.6220.13.2019) w pkt II.21 nakazuje spółce Górażdże Cement S.A. prowadzenie ciągłych badań ilościowych i jakościowych wód podziemnych oraz powierzchniowych w strefie oddziaływania, co jest przez przedsiębiorcę w pełni realizowane.
- Pozwolenie wodnoprawne (sygn. ŚR.II-MJP-6811-34/07) w pkt III.2 nakłada obowiązek prowadzenia monitoringu w piezometrach wokół kopalni oraz corocznego uzgadniania zakresu i częstotliwości tych badań z właściwym organem egzekwującym, którym na mocy obowiązujących przepisów jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Dyrektor RZGW w Gliwicach).

3. **Czy w celu obiektywnego wyjaśnienia podnoszonych przez mieszkańców i samorządowców obaw, Zarząd Województwa planuje podjąć współpracę z właściwymi instytucjami (np. Państwowym Instytutem Geologicznym, PGW Wody Polskie) w celu sporządzenia kompleksowego bilansu wodnego dla tego obszaru?**

Stanowisko Departamentu Infrastruktury i Gospodarki (DIG-RI): Mając na uwadze potrzebę obiektywnego wyjaśnienia zgłaszanych wątpliwości, Zarząd Województwa Opolskiego przygotuje wystąpienie do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Państwowego Instytutu

Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego z wnioskiem o przeprowadzenie kompleksowej analizy stosunków wodnych na terenie gminy Jemielnica, ze szczególnym uwzględnieniem zmian poziomu wody w Stawie Kościelnym oraz oceny potencjalnego wpływu działalności przemysłowej, w tym wydobywczej, na lokalne zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.

W ramach planowanego wystąpienia Zarząd zwróci się również o weryfikację dostępnych danych monitoringowych, dokumentacji hydrogeologicznych i dotychczasowych opracowań, a także o wskazanie, czy zgromadzone materiały pozwalają na sporządzenie wiarygodnego bilansu wodnego dla przedmiotowego obszaru, czy też konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych badań i analiz.

Zarząd Województwa Opolskiego stoi na stanowisku, że rzetelna ocena sytuacji wodnej w gminie Jemielnica powinna opierać się na aktualnych danych naukowych i specjalistycznych ekspertyzach, umożliwiających ustalenie rzeczywistych przyczyn obserwowanych zmian oraz ewentualnych zagrożeń dla zasobów wodnych.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że skierowanie przedmiotowego wystąpienia będzie miało charakter inicjatywy służącej wyjaśnieniu zgłaszanych problemów, z poszanowaniem ustawowych kompetencji poszczególnych instytucji.

4. **Jakie mechanizmy wsparcia lub programy ochrony środowiska (np. w zakresie retencji wodnej) mogą zostać uruchomione przez Województwo Opolskie w celu przeciwdziałania skutkom deficytu wód na terenach dotkniętych takimi zmianami?**

- *Wydział ds. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (DOŚ-RPE):* W ramach instrumentów pozostających bezpośrednio w dyspozycji DOŚ-RPE obecnie nie funkcjonuje odrębny mechanizm finansowego wsparcia retencji wodnej.
- *Stanowisko Departamentu Programów Obszarów Wiejskich (DPW-RPT):* W obecnej perspektywie finansowej w Departamencie Programów Obszarów Wiejskich (DPW) nie są wdrażane żadne działania w zakresie retencji wodnej. Ostatnim programem, który umożliwiał realizację takich mechanizmów był Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach inwestycji B3.3.1 Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich, w ramach którego z terenu gminy Jemielnica nie wpłynęły wnioski.
- *Stanowisko Departamentu Programowania Funduszy Europejskich (DPF-RZP):* W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027 wsparcie działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy oraz zwiększaniu retencji wodnej przewidziano w działaniu 2.3 *Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu*. Zakres interwencji obejmuje m.in. przedsięwzięcia z zakresu retencjonowania wody, w tym małej retencji, z wykorzystaniem rozwiązań opartych na naturalnych i półnaturalnych ekosystemach, a także niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służące zmniejszaniu skutków suszy lub powodzi. Dotychczas w ramach ww. działania zakontraktowano 72 466 787 PLN, w tym w Subregionie Kędzierzyńsko-Strzeleckim, obejmującym gminę Jemielnica – 6 334 380 PLN. Przeprowadzono trzy nabory konkurencyjne i jeden niekonkurencyjny. Jednocześnie należy wskazać, że alokacja dostępna w ramach działania 2.3 została wyczerpana i nie planuje się ogłaszania kolejnych naborów w tym zakresie.

Ponadto w bieżącej perspektywie finansowej planowane jest uruchomienie działania 15.1 *Ochrona i bezpieczeństwo zasobów wodnych*. Działanie to ukierunkowane jest na poprawę efektywności gospodarowania zasobami wodnymi oraz zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę na terenie województwa opolskiego. Planowany termin naboru to kwiecień 2027 r., a łączna kwota przeznaczona na wsparcie wynosi 71,1 mln PLN. Środki zostaną rozdysponowane pomiędzy subregiony województwa opolskiego, w tym 8,4 mln PLN przewidziano dla Subregionu Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.

Wśród planowanych obszarów wsparcia w ramach tego działania przewidziano m.in. ochronę i odtwarzanie siedlisk wodnych, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz retencjonowanie wody z wykorzystaniem naturalnych mechanizmów ekosystemowych.

Działanie to będzie miało charakter kompleksowy, co oznacza, że każdy projekt będzie musiał obejmować co najmniej jeden z poniższych typów przedsięwzięć:

- ograniczenie zużycia wody w sektorach gospodarki województwa opolskiego oraz sektorze komunalnym poprzez wdrażanie technologii umożliwiających jej obieg zamknięty i wtórne wykorzystanie,
- rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej,
- opracowanie planów awaryjnych i/lub tworzenie rezerwowych ujęć i alternatywnych źródeł wody.

Jednocześnie działania dotyczące ochrony bioróżnorodności, rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury i retencji wodnej będą stanowiły obowiązkowy element uzupełniający każdy projekt. Oznacza to, że nie będą mogły być realizowane samodzielnie, lecz będą musiały zostać uwzględnione w projekcie obejmującym co najmniej jeden z ww. podstawowych zakresów interwencji.
W odniesieniu do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034, wśród wskazanych kierunków interwencji, w obszarze gospodarki wodnej znajdują się inwestycje służące zrównoważonemu gospodarowaniu zasobami wodnymi, obejmujące m.in. rozwój małej i naturalnej retencji, renaturyzację siedlisk wodnych i terenów zalewowych, ochronę i odtwarzanie mokradeł i torfowisk, przywracanie naturalnych funkcji rzek i równin zalewowych oraz działania służące ograniczaniu ryzyka powodziowego i poprawie jakości wód. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe rozwiązania programowe, warunki wsparcia oraz możliwości realizacji konkretnych przedsięwzięć będą zależały od dalszych prac nad programowaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028–2034, w tym rozdziału regionalnego dla województwa opolskiego.

W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027 wsparcie działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy oraz zwiększaniu retencji wodnej przewidziano w działaniu 2.3 *Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu*. Zakres interwencji obejmuje m.in. przedsięwzięcia z zakresu retencjonowania wody, w tym małej retencji, z wykorzystaniem rozwiązań opartych na naturalnych i półnaturalnych ekosystemach, a także niezbędne działania w zakresie urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej służące zmniejszaniu skutków suszy lub powodzi. Dotychczas w ramach ww. działania zakontraktowano 72 466 787 PLN, w tym w Subregionie Kędzierzyńsko-Strzeleckim, obejmującym gminę Jemielnica – 6 334 380 PLN. Przeprowadzono trzy nabory konkurencyjne i jeden niekonkurencyjny. Jednocześnie należy wskazać, że alokacja dostępna w ramach działania 2.3 została wyczerpana i nie planuje się ogłaszania kolejnych naborów w tym zakresie.

Ponadto w bieżącej perspektywie finansowej planowane jest uruchomienie działania 15.1 *Ochrona i bezpieczeństwo zasobów wodnych*. Działanie to ukierunkowane jest na poprawę efektywności gospodarowania zasobami wodnymi oraz zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę na terenie województwa opolskiego. Planowany termin naboru to kwiecień 2027 r., a łączna kwota przeznaczona na wsparcie wynosi 71,1 mln PLN. Środki zostaną rozdysponowane pomiędzy subregiony województwa opolskiego, w tym 8,4 mln PLN przewidziano dla Subregionu Kędzierzyńsko-Strzeleckiego.

Wśród planowanych obszarów wsparcia w ramach tego działania przewidziano m.in. ochronę i odtwarzanie siedlisk wodnych, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz retencjonowanie wody z wykorzystaniem naturalnych mechanizmów ekosystemowych.

Działanie to będzie miało charakter kompleksowy, co oznacza, że każdy projekt będzie musiał obejmować co najmniej jeden z poniższych typów przedsięwzięć:

- ograniczenie zużycia wody w sektorach gospodarki województwa opolskiego oraz sektorze komunalnym poprzez wdrażanie technologii umożliwiających jej obieg zamknięty i wtórne wykorzystanie,
- rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej,
- opracowanie planów awaryjnych i/lub tworzenie rezerwowych ujęć i alternatywnych źródeł wody.

Jednocześnie działania dotyczące ochrony bioróżnorodności, rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury i retencji wodnej będą stanowiły obowiązkowy element uzupełniający każdy projekt. Oznacza to, że nie będą mogły być realizowane samodzielnie, lecz będą musiały zostać uwzględnione w projekcie obejmującym co najmniej jeden z ww. podstawowych zakresów interwencji.
W odniesieniu do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034, wśród wskazanych kierunków interwencji, w obszarze gospodarki wodnej znajdują się inwestycje służące zrównoważonemu gospodarowaniu zasobami wodnymi, obejmujące m.in. rozwój małej i naturalnej retencji, renaturyzację siedlisk wodnych i terenów zalewowych, ochronę i odtwarzanie mokradeł i torfowisk, przywracanie naturalnych funkcji rzek i równin zalewowych oraz działania służące ograniczaniu ryzyka powodziowego i poprawie jakości wód. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe rozwiązania programowe, warunki wsparcia oraz możliwości realizacji konkretnych przedsięwzięć będą zależały od dalszych prac nad programowaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028–2034, w tym rozdziału regionalnego dla województwa opolskiego.

Z poważaniem

Członek Zarządu Województwa Opolskiego

Antoni Konopka

Informacje zebrał i opracował
Geolog Wojewódzki
Krzysztof Mikołajewicz

OPOLSKIE KWITNĄCE
ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
ul. Ostrówek 5, 45-088 Opole, tel.: +48 77 5416 423, email: a.konopka@opolskie.pl
www.opolskie.pl